

ARBETSMILJÖ
VERKET

По-обезопасена строителна и инженерингова дейност

Добрите условия на труд са печеливши за всички. Рискът за злополуки се намалява и работата става по-ефективна. Съветът за условията на труд (Arbetsmiljöverket) е държавна институция за инспекция в областта Условия на труд. Ние инспектираме условията на труд на строителни работни площадки и можем, ако се налага да поставяме изисквания за вземане на мерки водещи до приемливи условия при работа.

Ако се установят значителни рискове имаме право да забраним продължаване на дейността докато взети мерки за подобрене не бъдат изпълнени. Такава забрана трябва да се подпише при връчване, но подписа означава само квитанция, че е получен документът с решението.

Много строителни работници претърпяват трудови злополуки и професионални заболявания. Човек може да падне, да работи в неправилно положение, да прави тежки вдигания или да бъде наранен от машини. Лошото планиране и недостига на време повишават риска за злополуки.

Извършването на строителни дейности е урегулирано в законодателството и наредбите на Съвета за условия на труд. В тази брошура са отбелязани някои минимални изискквания.

Работата по строеж, преустройство, ремонт, поддръжка или събаряне на сгради или обекти е урегулирана в Закона за условия на труда и наредбите касаещи строителство издадени от Съвета за условията на труд.

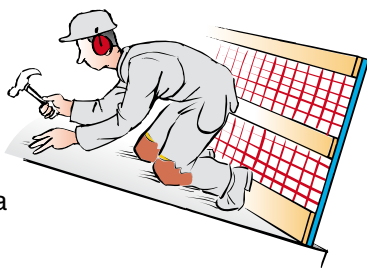
Шведските правила за условията на труд се отнасят и за работна сила от чужбина използвана в Швеция без значение дали ресурса е назначен от фирма извън страната, нает под наем от друг шведски работодател или работещ в собствена фирма. Или с други думи както към собственика на фирма така и към назначените се прилагат првилата без да се взема предвид формата на назначение.

Намаляване на риска от падане ОТ ВИСОКО

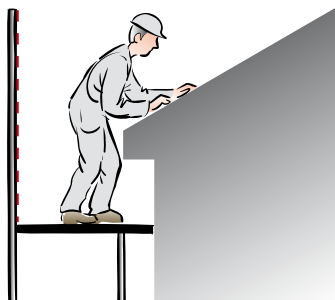
Падане от високо е най-обикновената причина за смърт и злополуки на строителни работни обекти. Рискът за падане трябва да е предотвратяем. Ако има разлика в нивата по-голяма от два метра по правило е необходима някаква форма за обезопасяване. Предпазни парапети, работни платформи и кошове, скелета или подобни средства се използват на първо място. Зашита може да е необходима и на по-малки разлики в нивата като например над вода или наличие на остри предмети отдолу.

Парапетите трябва:

- да са стабилно закачени
- да са най-малко един метър високи
- да имат горно и средни перила и запънка в основата. Може да са изработени и по друг начин, но трябва да осигуряват най-малко еквивалентна защита.

При *работа на покрив* обикновено трябва да има защитни парапети или друго оборудване, което осигурява съответното обезопасяване. Парапетите се монтират на долния край на покрива или на скеле, което завършва точно под долния край. Може да са необходими подсилени перила за да издържат човек плъзнал се по стръмен покрив.

Ако не може да се инсталира стабилна защита трябва да се използва лично оборудване със защитни ремъци за обезопасяване от падане. Колан през кръста може да причини големи наранявания и не трябва да се използва. Въжето се връзва към някое стабилно съоръжение на покрива. Връзките се проверяват за сигурност. Ако не може да се привърже въжето към стабилно съоръжение то се превърта около стабилно закачено съоръжение и се държи опънато от друг човек.

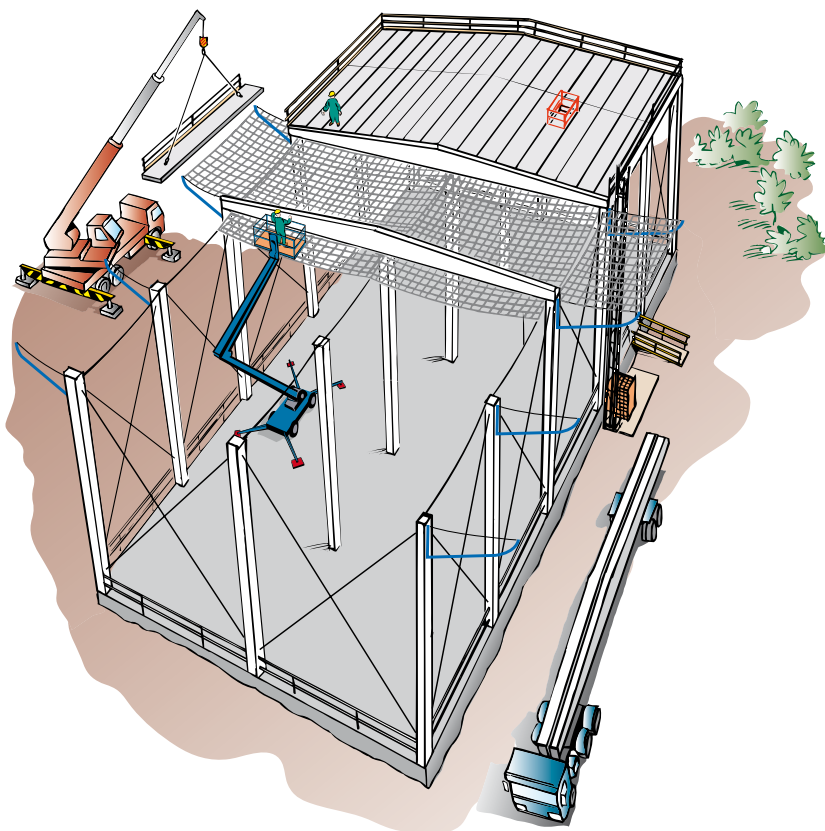

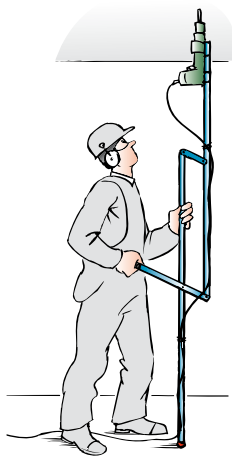
Може да има риск от пропадане на места, които нямат достатъчно носещ капацитет. Те трябва да се оградят. Ако все пак е необходимо да се работи върху такава площ, трябва да се използва специална защита.

При някои работи е добре да използва защитна мрежа. Важно е компетентно лице да провери мрежата и монтирането и преди тя да се използва.

Ако някой трябва да работи повече от четири часа върху малка площ на покрив с наклон по-голям от 1:4, трябва работната площ да е хоризонтална.

Защитните каска и обувки обикновено трябва да се ползват. Понякога са необходими и защитни очила, шумозаглушителни наушници и ръкавици.

Тежки вдигания и неправилни положения при работа натоварват човешкото тяло

Работата в строителството често е тежка и натоварва човешкото тяло. Затова трябва да има оборудване за вдигане и транспортиране на строителен материал. Машините и инструментите трябва да са ергономично оформени.

Да се работи на стълба по-дълго време не е добре за тялото. Стъпването върху равна повърхност, което например се постига при ползване на вдигаемоспускаеми платформи, дава възможност за по-добра работна стойка на тялото.

Мускулите на тялото трябва да могат да се възстановят след натоварване. Трябва да се избягват едностранните натоварвания на мускули посредством вариране в работния процес.

Правила за химическите вещества в Швеция

В строителния бранш се използват много отровни, канцерогенни, разяждащи или алергопричиняващи вещества. Например бетон и хоросан съдържат цимент, който при продължителен контакт с кожата може да причини рани. Други продукти, които често съдържат опасни вещества са лепила, бои, двукомпонентни продукти и прочие. Дори строителния прах и фибрите от минерална вълна се считат за опасни, защото могат да повлияят на дихателните пътища при вдишване.

За химически продукти съдържащи едно или повече опасни вещества трябва има на работното място предоставената от доставчика информация за безопасност. За продукти закупени в Швеция информацията за безопасност трябва да е на шведски. Предприятие, което вкарва в Швеция опасен химически продукт за собствена употреба, отговаря за наличието на писмена информация за рискове и безопасност на език, който ползующите веществото разбират.

На строителните работни места трябва да има опис на всички опасни химически вещества. Всеки отделен работодател носи отговорност за това.

Работодателят трябва да информира работниците за рисковете относно опасните химически продукти и да е наясно, че работниците са разбрали информацията.

За някои опасни вещества важат изключително строги правила:

Азбест: За боравене и премахване на азбест на предприятието, което ще извършва работата е необходимо разрешително от Съвета за условия на труд. За получаване на разрешително е необходимо да се представят документ за специално обучение и медицинско свидетелство.

Втвърдяващи се пластмаси: Дори за работа с втвърдяващи се пластмаси (например уплътнителна пяна, която съдържа изоцианати, епоксидно лепило, епоксидна боя и др.) се изисква медицинско удостоверение и обучение преди започване на работата.

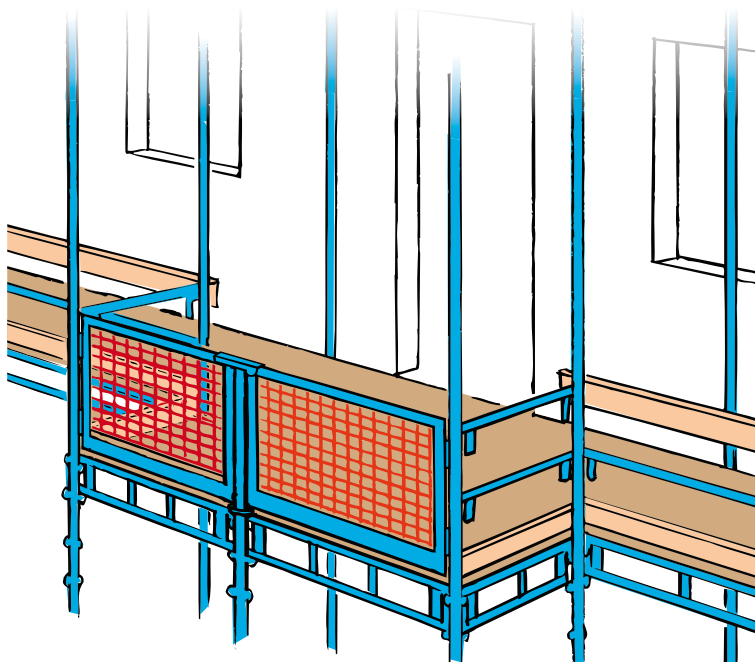
Нарушаването на тези правила е наказуемо и може да доведе до много високи глоби.

Маршрути за движение и транспортиране

На строителните участъци трябва да са подсигурени безопасни места за минаване като например стълбище или рампа между различни етажи. При разлика в нивата по-голяма от десет метра трябва да има асансьор, при чиято липса работещия е принуден да ходи много пъти по стълбището.

При наличието на автомобилни пътища на работния участък трябва да се подсигури достатъчно разстояние за безопасност или да се поставят защитни съоръжения.

Транспортирането между различни етажи трябва да се извършва така, че да не е необходимо да се махат парапети или други обезопасителни съоръжения. Ако това не е възможно, транспортът трябва да се извършва посредством приемателен мостик, товарни отвори във фасадата, рампи или специални транспортни системи.

Инструкции за работа с повдигащи устройства, машини и някои други продукти

Повдигащи устройства или машини трябва да са придружени при доставка и започване на работа в Швеция с писмени инструкции за работа с тях на шведски. За това отговаря доставчика. За доставчик се счита и лице, което внася машина за ползване в Швеция.

Информация за необходимото съдържание на инструкциите може да се намери в наредбите за машини на Съвета за условия на труд.

Дори за префабрицирани скелета трябва да има инструкции на шведски при доставката и те трябва да са достъпни след това на работния участък. В наредбите на Съвета за условията на труд за скелета е отбелязано какво да е съдържанието на инструкциите.

Работник, който ще използва машина, повдигащо устройство, скеле и прочие трябва да има достъп до инструкциите. Те трябва да са на език, който той разбира.

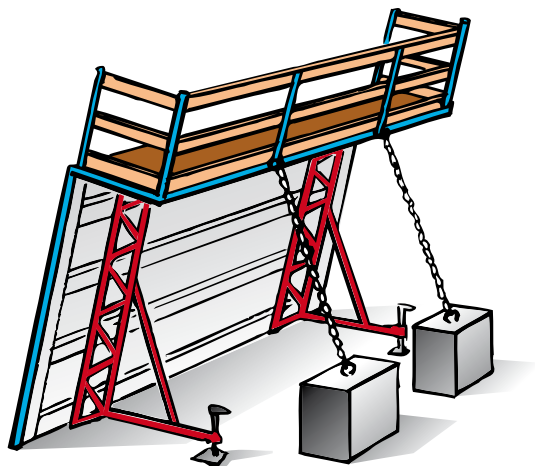
СЕ-маркировка, удостоверение за типово удобряване и технически преглед на повдигащи устройства, машини и някои други продукти

Общо казано новите повдигащи устройства и машини трябва да са СЕ-маркирани за да могат да се ползват в Швеция. Префабрицираните скелета и стълби трябва, ако се доставят в Швеция, да са типово удобрени (за стълби като алтернатива с издаден сертификат) от акредитиран орган.

На много машини и повдигащи устройства трябва периодически да се прави контролен преглед за да може да се използват. Наказуемо е да се използват машини и повдигащи устройства, ако не им е правен контролен преглед или посочени на преглед недостатъци не са отстранени. Контролният преглед трябва да е направен според шведските изисквания.

Още нещо за което да се помисли...

Сериозни злополуки могат да се случат, ако складирани строителни материали се задвижат поради например силен вятър. Затова е важно материалите да се стабилизируют. Понякога може да е необходимо и строителите да са предпазени от вятър и студ.

Участъци, в които има риск за падащи предмети се ограждат и маркират. Ако все пак те трябва да се посещават е необходим обезопасяващ покрив.

Изкопните работи се планират така, че земната площ да не се излага на по-силен натиск от този, който може да понесе. Ако е необходимо трябва да се обезопаси срещу свличане. Проверява се за кабели или опасни вещества в земята и дали няма риск машини да пропаднат в изкопите. Движението на МПС трябва да е на достатъчно разстояние от шахтите.

Минаването на МПС до работните участъци е риск. На първо място трябва движението да се отбие. Работещ на участък, който не е отделен от движението на МПС трябва да носи сигнално облекло с рефлексии.

Ако нещо се случи

Всички трябва бързо и сигурно да могат да напуснат работното място например при пожар. Евакуационните пътища и местата за събиране трябва да са маркирани с табелки. Вратите за евакуация трябва да се отварят навън и трябва да има лесен достъп до противопожарните уреди.

Трябва да може да се дава първа помощ и помещенията и оборудването за такава трябва да са отбелязани с табелки. На видно място трябва да има информация за телефоните на бърза помощ и спасителната служба, адреса на работното място и евентуално описание как се стига до него. Обаждащия се трябва да може да комуницира с шведската спасителна служба. Обикновено те разбират английски.

Ако спиране на електричеството води до специални рискове в работата трябва да има аварийно осветление. Това се отнася например при работа със строителни режещи инструменти или при монтиране на скеле.

План за условията на труд

Преди да се открие строителния работен участък трябва да се изготви план за условията на труд за целия обект. На първо място за изработката на такъв отговаря координатора за планиране и проектиране на условията на труд на строежа. Строителния инвеститор или предприемач, който е поел отговорността му отговаря и за изработването на плана. Целта е плана за условията на труд впоследствие да се използва през цялото времетраене на строежа. Координатора за изпълнение на работата по строежа трябва да се погрижи плана да е на разположение на строителния работен участък още при самото му откриване. Координатора трябва да извърши и необходимите евентуални промени. Ако строителните работи ще се извършват на място, където едновременно ще има и друга дейност, то това трябва да е съобразено в плана за условията на труд.

Плана трябва да съдържа следното:

- Правилата, които ще се прилагат на строителния работен участък
- Описание как е организирана работата за условията на труд
- Описание на мерките, които ще се вземат по време на строителството за да може условията на труд да са добри. Това касае между другото следните работни процеси:
 - работа с риск от падане
 - шахтърска работа с риск от свличане
 - работа с някои химически или биологически вещества
 - работа в близост до проводници с високо напрежение
 - работа при която има риск от удавяне
 - работа в кладенци и тунели
 - работа при която се използват взривни вещества
 - работа при монтаж на тежки строителни елементи
 - работа на места или участъци с минаващи МПС и
 - събаряне на носещи конструкции или премахване на опасни за здравето материали и вещества

Предварително оведомление

Строителния инвеститор (с изключение при малки работи) трябва да представи на Съвета за условията на труд (в най-близкия участък) предварително уведомление преди работата да се започне , виж § 7 в наредбата. Предварителното уведомление трябва да се постави от инвеститора на видно място на строителния участък и да се осъвременява.

Планиране и информация

Всяка работа трябва да се планира и да се прецени навреме от гледна точка на рисковете за да може да се извърши сигурно. Трябва да се планират площи за временни помещения, работилници и складове, както и маршрути за движение и транспорти. Важно е да има решение с възможен достъп до всички работни места. Работата трябва да се планира така, че да няма сблъсъци с различните дейности по начин, който води до риск за здравето или до злополуки. Планиране на действителното времетраене е особено важно, ако работата е значителна по обем, а срока за строителство е кратко.

Трябва да се изберат методи на работа и оборудване, които:

- противодействат на злополуки от падане или свличане,
- означават, че опасни за здравето или излишно изтощаващи натоварвания на тялото се избягват,
- водят до ниско експониране на силен шум, вибрации, опасни вещества и замърсен въздух.

Работниците трябва да се информират за работата, какви мерки за условията на труд са взети или планирани и какви правила важат. Те могат да имат нужда от специално обучение или инструкции за нови продукти и работни методи, които ще се използват.

На строителните обекти стават постоянни и бързи промени с много рискове. Затова е важно да се правят редовни прегледи по охрана на труда.

Кой за какво отговаря?

За да се създадат добри условия на труд на работното място в строителството е много важно да се води профилактична дейност за тях и всички участващи да носят своята отговорност. Освен това е важно всички страни да си сътрудничат и строителните работници да съдействат в работата за условията на труд.

Лице, благодарение на което се позволява извършването на строителни дейности (**строителен инвеститор**) носи главната отговорност за условията на труд по време на строежа да са взети под внимание при подготовката на строителния проект (планиране и проектиране). Строителният инвеститор носи също отговорност за изработването на предварително уведомление, план за условията на труд, документация и има грижата да бъде определен координатор за условията на труд, който да се грижи за планиране и проектиране.

Инвеститора освен това носи и отговорност за строителния процес да се координира от гледна точка на условията на труд и за целта трябва да определи и координатор на строителните условия за извършване на строежа.

В някои случаи инвеститорът може посредством писмен договор да прехвърли своята отговорност за условията на труд на извършител за онази част от проекта, за която извършителят е нает. Това може да се направи, ако задачата означава да се носи самостоятелна отговорност за цялото планиране и проектиране и/или за цялото извършване на проекта като например при генерално или пълно предприемачество. При частично такова отговорността не може да се прехвърля.

Кординатора за условията на труд отговарящ за планиране и проектиране трябва да координира проектирането отнасящо се до условията на труд и да се погрижи за изработването на план за условията на труд и документация.

Проектантите (архитекти, консултанти и др.) имат също в рамките на своите задачи отговорност за условията на труд да са взети под внимание при подготовката на строителния проект.

Координатора на строителните условия за извършване на строежа координира работата от гледна точка на условията на труд, пригажда плана за условията на труд към действителното извършване на работата, контролира коректното извършване на дейността относно условията на труд и изпълнението на плана за условията на труд.

Другите предприятия на общото работно място трябва да дават сведения на координатора на условията на труд при изпълнението на работата си за изключителни рискове, които могат да възникнат при собствената им дейност. Всички работещи на общото работно място са длъжни да спазват правилата за ред и безопасност, които координатора на условията на труд определя.

Всеки работодател носи главна отговорност за условията на труд на своите работници. Отговорността на работодателя важи изцяло дори когато например се носи едновременно подобна такава от извършителите на проектирането, производители на използвана в работния процес машина или координатор на строителните условия.

Самостоятелно заетите лица и онези работещи във фамилни фирми без наети работници трябва да спазват общо погледнато същите правила при строителна дейност, които важат за работодатели и работници.

Строителния работник трябва да съдейства в работата за условията на труд, да спазва съответните разпоредби и да използва съществуващите безопасителни съоръжения.

Отговорниците за охрана на труда представляват работниците по въпроси касаещи безопасността. Ако някоя работна дейност означава непосредствена и сериозна опасност за живота или здравето и работодателя не отстрани незабавно риска, отговорникът за охрана на труда има право да прекрати работата в очакване на решение от страна на Съвета за охрана на труда.

Производители, вносители или наемодатели на технически съоръжения имат отговорност продуктите им да са безопасни. Производители и вносители на химически продукти и други вещества имат също подобна отговорност. Производители, вносители и наемодатели трябва да предоставят и необходимата информация за продуктите си за предпазване от злополуки и нарушаване на здравето.

В закона за условията на труд има и разпореждания за отговорност на лица, **които наемат работна сила** и лица, които **се разпореждат на дадено работно място**.

ARBETSMILJÖ
VERKET

**Additional copies of this publication
can be ordered from:**

Swedish Work Environment Authority,
publication services,
112 79 Stockholm.

Tel. +46-(0)8-730 97 00

Fax +46-(0)8-735 85 55

www.av.se

ADI 539 Bul

Our vision: Everyone wants to, and can, create a good work environment